

Nabeschouwing “ Beleefdag “ Kerkrade

Leef luujj de welt steit in brand, de welt steit op d'r kop

Op 4 dec. afgelopen jaar vond de Beleefdag in Kerkrade plaats. Een dag die in het teken stond van bewustwording rondom de grote maatschappelijke ontwikkeling waar de omgevingswet een gevolg van is. De omgevingswet die in 2021 van kracht gaat en waar wij allen mee te maken krijgen, als ambtenaar en als burger.

Meebewegen naar een andere overheid

Als ambtenaar wordt van ons verwacht dat wij meebewegen naar een andere overheid. Een overheid die niet meer vóór maar samen mét de burger denkt. Zonder strak beleidskader en van onderop, bottom-up zoals dat zo mooi heet. Hoe dat precies gaat (samen-) werken in de toekomst op alle gebieden is grotendeels nog onzeker. En wij, de ambtenaren, werden uitgenodigd ons hierover te bezinnen; Kijken naar jezelf en kijken naar de organisatie, waar zijn we nou mee bezig en waar doen we het voor? waren de grote hamvragen die de organisatoren onder de aandacht wilden brengen.

Het nieuwe werken

Om bovenstaande realiteit te laten worden, is het o.a. noodzakelijk dat medewerkers op een nieuwe manier gaan werken. Werken waar, wanneer en hoe wij dat willen, dat is in het kort Het Nieuwe Werken (HNW). Aanwezig zijn en uren maken is niet meer wat telt; het gaat om de output die we leveren. HNW betekent dus flexibeler werken met meer zelfstandigheid. Als medewerkers krijgen we de ruimte en de vrijheid om ons werk binnen bepaalde grenzen naar eigen inzicht te doen. Hierdoor kunnen we beter bepalen hoe we ons werk effectiever, efficiënter en - niet onbelangrijk - plezieriger invullen. Een win-winsituatie!

Van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie

Burgers ondernemen steeds vaker actie in hun omgeving. Ze bedenken een oplossing voor het onderhoud van speeltuinen of de groenvoorziening. Hierdoor veranderen de verhoudingen tussen overheid en burgers. Veel burgers voelen zich betrokken bij hun wijk of omgeving en zetten zich daar vrijwillig voor in. Dit heet burgerparticipatie. Als mensen zelf meer ideeën hebben, vraagt dat om een andere rol van de overheid. De ondersteuning van al die ideeën en plannen door de overheid heet overheidsparticipatie. De gemeente kan voorzieningen aanbieden of beschikbaar stellen. Met wijkbudgetten kunnen bewoners eigen plannen (laten) uitvoeren in hun buurt.

Praktijkvoorbeelden

Een team binnen de gemeente Kerkrade dat bij uitstek al gewend is aan de nieuwe manier van werken in samenspraak met de burger is Team Wijkontwikkeling. Zij gaven tijdens de Beleefdag gestalte aan het ochtendprogramma door middel van presentaties over (gerealiseerde) projecten. Hiermee werd een beeld geschetst van hoe de invulling van het collegeprogramma in relatie tot de omgevingswet er in de praktijk uit kan zien. Zij hebben als doel: Mensen, organisaties en partners in de wijken verbinden en samen aan de wijken werken, zowel fysiek als sociaal.

Enkele projecten die besproken werden:

- D'r Jemus Jaad

- Buurtkamer
- Social sofas
- Mucher's Ek - Wijkkantoor

Andere werkwijze: doorontwikkeling participatiesamenleving

Het team Wijkontwikkeling bracht tijdens de presentaties op locatie een andere manier van denken en werken onder de aandacht. Kern van de werkwijze is dat de uitdagingen en problemen in onze samenleving samen aangegaan en opgelost worden. Opbouwwerkers werken op aanvraag en ondersteunen met fin. middelen en treden coachend op (niet sturend). Bewoners ontplooiën veel initiatieven en als dit proces stagneert en hulp nodig is dan zijn de wijkmanagers en opbouwwerkers er. Het gaat om een verdere doorontwikkeling op de weg naar de participatiesamenleving. In een aantal projecten wordt geëxperimenteerd met deze 'nieuwe manier van werken', zoals in Kerkrade-Noord met de inrichting van 7 terreinen van Wonen Limburg, in Kerkrade-West in de projecten met Zuyd Hogeschool en in Kerkrade-Oost in de projecten "Super Local" en de herstructurering in Rolduckerveld.

Omgevingswet: Verandering van denken en doen

Van:	Naar:
Aanbod gestuurd	Vraag gestuurd
Doen wat er is afgesproken	Doen wat er wordt gevraagd
Toetsen van plannen	Stimuleren van initiatieven
Sturen	Dienen
Plannen maken	Plannen van anderen mogelijk maken
Sectoraal beleid	Integraal beleid
Rijk	Gemeenten
Overheid	Samenleving
Regisseren	Faciliteren
Generieke benadering	Maatwerk
Stringent	Flexibel
Toetsen op criteria	Wegen op waarde
Wantrouwen	Vertrouwen
Nee, mits	Ja, tenzij

Zonder wrijving geen glans: veranderingen gaan niet zonder slag of stoot

Het middagprogramma van de Beleefdag vond plaats in het Theater Kerkrade met als speciale gastspreker strategisch adviseur / coach Jan – Willem Zeelenberg. Op zijn website legt hij uit: "Ik kan enorm genieten van ontwikkelingen zoals het nieuwe werken, het nieuwe leidinggeven of de andere overheid. Ontwikkelingen waarmee we op een natuurlijke manier lijken te bewegen richting een effectieve eenvoud."

Een panel van verschillende medewerkers van de gemeente Kerkrade werden uitgedaagd de diepte in te gaan over de andere manier van werken. In deze debatten kwam onder andere aan de orde dat de nieuwe aanpak veel meer vraagt van medewerkers. Zo wordt meer zelfstandigheid in werken gevraagd en is het belangrijk je af te vragen waarom je de dingen doet die je doet en op welke manier je dat het beste kan bereiken. In de

praktijk blijkt het nog een hele kunst om verschillende belangen samen te brengen om één einddoel te halen. Dat gaat niet altijd zonder slag of stoot, zeker zonder vastomlijnde kaders. Ook vergt het moed om elkaar aan te spreken op resultaten, processen en competenties. Tenslotte worden talenten en ambities belangrijker gevonden in de nieuwe aanpak dan functies.

Meer informatie:

<https://youtu.be/uS39InbHL0> (Video van Jan-Willem Zeelenberg)

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet>